

Nr 100

Av herr Westberg i Ljusdal, om ökade möjligheter att erhålla statliga studielån.

(Lika lydande med motion nr 84 i Första kammaren)

När riksdagen under våren 1964 fattade beslut om ett nytt studiesocialt system, innebar detta väsentliga fördelar för de studerande. Systemet har nu verkat i mer än fyra år och givit anledning till både positiva och negativa erfarenheter. Särskilt reglerna angående 21-årsgränsen har visat sig mycket svåra att tillämpa och givit anledning till stark kritik. De av statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet våren 1968 tillkallade sakkunniga för översyn av studiemedelssystemet har också i november 1968 framlagt förslag om ändring av ifrågavarande regler. Förslaget innebär dock inte någon sänkning av åldersgränsen, när det gäller möjlighet att erhålla det högre beloppet, 5 000 kr., i studielån. Beträffande bestämmelserna om studielån till studerande, som ej fyllt 21 år, vid gymnasier, fackskolor, yrkesskolor m. fl. skolor har någon ändring icke föreslagits. Reglerna för erhållande av studielån är för dessa elever synnerligen restriktiva med hänsyn till föräldrarnas ekonomi.

Andra lagutskottet framhöll vid behandlingen av motioner om ökade möjligheter att erhålla statliga studielån vid 1968 års riksdag att man bör vara återhållsam med att bevilja lån till gymnasiestuderande. Detta torde ha giltighet på det stora flertalet elever, men behov av en betydande studiekredit kvarstår dock för vissa grupper av studerande. De relativt hårda reduceringsreglerna med hänsyn till föräldrarnas inkomst och förmögenhet kan för många elever bli betungande. Det belopp på f. n. högst 3 500 kr. som elev i åldern 16—19 år får låna reduceras med 30 % av den del av föräldrarnas till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst som överstiger ett fribelopp av 6 000 kr. Om föräldrarna har förmögenhet överstigande 33 000 kr. jämställs 40 % av det överskjutande beloppet med inkomst. Denna starka restriktivitet ökar med varje år till följd av penningvärdeförsämringen.

För belysning av hur bestämmelserna verkar kan anföras följande exempel.

En ung man, som upptäckt att han behövde en bättre utbildning, sökte och vann inträde i fackskolan.

Då han saknade möjligheter att på annat sätt klara sin ekonomi, an-

sökte han om ett lån på 5 000 kr. från centrala studienämnden. Nämnden reducerade beloppet med 1 500 kr., då den sökande var endast 19 år. Men vad som enligt min mening är särskilt anmärkningsvärt är den reducerande effekt som föräldrarnas inkomst och förmögenhet kom att medföra. Fadern är pensionär och hans beskattningsbara inkomst utgjorde 8 500 kr. Med den inkomsten kan man givetvis inte avstå några nämnvärda belopp till barnen. Visserligen hade fadern även en nettoförmögenhet på 48 000 kr., men 43 000 kr. av denna utgjordes av värdet på en fastighet som han inte kunde avyttra. Föräldrarna hade såvitt kan bedömas ingen möjlighet att ekonomiskt bistå sin 19-årige son, men ändå fick sonen finna sig i att hans lånemöjligheter kraftigt reducerades på grund av föräldrarnas inkomst och förmögenhet. Enligt gällande bestämmelser reduceras lånebeloppet till 950 kr. Självfallet måste en så kraftig reducering av lånet uppfattas som minst sagt otillfredsställande från den sökandes synpunkt. Enligt min mening är en ändring av här berörda reduceringsregler angelägen. Vidare torde åldersgränsen 21 år, när det gäller möjlighet att erhålla det högre beloppet, 5 000 kr., behöva sänkas till förslagsvis 19 år.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om en översyn av bestämmelserna och tillämpningsföreskrifterna för studielån enligt studiehjälpsreglementet syftande till att vidga möjligheterna att erhålla dylikt lån.

Stockholm den 21 januari 1969

Olle Westberg (fp)
i Ljusdal
